

Tri mesta Radžastana

Kratka regionalnogeografska analiza največje indijske zvezne države

IZVLEČEK

Radžastan je največja zvezna država v Indiji. V zahodnem delu je podnebje sušno do polsušno, vzhodni del, ki ga od zahodnega razdvaja hribovje Aravalli, pa je rodovitnejši. Ima izjemno naravno in kulturno dediščino, zato turizem postaja pomembna gospodarska dejavnost. V članku so podrobneje predstavljena tri mesta: glavno mesto Jaipur, Udaipur in hindujsko sveto mesto Pushkar.

Ključne besede: regionalna geografija, Indija, Radžastan, Jaipur, Udaipur, Pushkar, turizem.

ABSTRACT

Three Cities of Rajasthan: A short regional-geographical analysis of the largest Indian federal state

Rajasthan is a federal state in north-western India. The western part of the state has arid to semiarid climate. Eastern part, which is separated from the west by Aravalli mountain range, is more fertile. Rajasthan is characterised by exceptional natural as well as cultural heritage which stimulates development of tourism. The article brings geographical presentation of three cities: capital city Jaipur, Udaipur, and the Hindu holy city of Pushkar.

Key words: Regional geography, India, Rajasthan, Jaipur, Udaipur, Pushkar, tourism.

Največja indijska zvezna država Radžastan se razprostira na severozahodu Indije in meji na Pakistan. Hribovje Aravalli jo deli na večinoma puščavski zahodni del ter na bolj namočen in rodovitnejši vzhodni del. Ob severnih obronkih Aravallija je sveto mesto Pushkar, južneje, ob vzhodnem vnožju gorovja pa stoji Udaipur, imenovano tudi indijske Benetke. Obe mesti z dobro ohranjeno kulturno dediščino, najbolj prepoznavni so palače in templji, spadata med turistično najbolj obiskana v Radžastanu. Njegovo glavno mesto je Jaipur, ki je tudi gospodarsko in upravno središče. V članku so predstavljene temeljne regionalnogeografske značilnosti Radžastana, še posebej pa turistična vloga vseh treh mest, ki so postala pomembna destinacija tako domačih kot tujih turistov.

Radžastan: temeljne regionalnogeografske značilnosti

Radžastan, ki se razprostira na severozahodu Indije, meri 342.239 km² (12, 17), kar je 11 % ozemlja države. Po površini največja zvezna država (15) ima 68,6 milijona prebivalcev (13) in visoko povprečno gostoto poselitve 200,5 prebivalca na kvadratni kilometer. Gostota prebivalstva se med posameznimi območji pomembno razlikuje, predvsem med sušnim zahodnim in bolj namočenim vzhodnim delom (3, 6). Radžastan na zahodu in severozahodu meji na Pakistan (14, 17), na severu in severovzhodu na zvezni državi Pandžab in Harjana, na vzhodu in jugovzhodu na zvezni državi Utar Pradeš in Madža Pradeš, na jugozahodu pa na zvezno državo Gudžarat.

Slika 1: Lega Radžastana (21).

Avtorica besedila in fotografij:

KRISTINA ŠIJANEC, univ. dipl. geogr.

Zgornja Besnica 1, 1000 Ljubljana

E-pošta: kristina_sijanec@hotmail.com

COBISS 1.04 strokovni članek

Avtorica: K. Šijanec

Vir podlage: Zemljevidi Google Map, 2012

Radžastan se upravno deli na 33 okrožij (12). Glavno mesto Jaipur stoji v severovzhodnem delu države (14, 17). Glede na preostalo Indijo ima dobro razvito prometno omrežje. Skupna dolžina cest je več kot 158.000 km (17). Za premagovanje daljših razdalj ljudje uporabljajo dobro razvito železniško omrežje, premožnejši pa tudi notranje letalske povezave. Za potovanja znotraj mest in drugih naselij uporabljajo najrazličnejša prevozna sredstva – od različnih oblik motornih vozil do koles, kolesnih rikš in ponekod tudi vozov, ki jih vlečejo vprežne živali.

Ime Radžastan pomeni 'Dežela vladarjev, maharadž', zato ni čudno, da so v državi številne palače in trdnjave.

Povprečno 600 m visoko hribovje Aravalli deli Radžastan na dva dela (2, 17). Najvišji vrh Gurushikar meri 1722 m (2). Območja zahodno od Aravallija zavzemajo 60 % zvezne države in so bistveno bolj sušna kot območja vzhodno od hribovja. Sušnost je največja na skrajnem zahodu države, kjer je puščava Tar (17) ali Velika indijska puščava. Edini pomembnejši vodotok zahodno od Aravallija je Luni, ki je mejnik med sušnimi in polsušnimi območji, pri čemer območje ob reki preprečuje širjenje puščave proti vzhodu (3). Za plosušna območja, ki zavzemajo 25 % ozemlja Radžastana, so značilni skalnato površje in le manjši izviri vode (3).

Vzhodno od Aravallija so tako imenovane Vzhodne ravnine (Eastern Plains). Tu je pokrajina uravnana, z nadmorskimi višinami med 100 in 350 m.

To območje je zelo rodovito (17). Na vzhodu in jugovzhodu ravnine obrobja planota Hadoti, ki spada v porečje reke Chambal (3), edine večje in obnem stalne reke na območju Radžastana (17). Se bolj vlažna so gričevnata območja na jugu zvezne države (12).

Radžastansko podnebje je vroče in sušno. Temperatura zraka se tudi pozimi giblje med 10 in 27° C. Kar 90 % padavin je v obdobju monsuna, ki traja od julija do septembra. Zahodni del letno povprečno prejme okrog 100 mm padavin, jugovzhodni pa 650 mm (12). Neenakomerni razporeditev in količina padavin pomembno vplivata na pojav suše, ki je v Radžastanu naravna nesreča z najhujšimi posledicami (3).

Čeprav Radžastan zavzema 11 % površja Indije, je v njem le odstotek njenih razpoložljivih vodnih virov (3). Večina prebivalcev se ukvarja s

kmetijstvom, zato je njihovo preživetje odvisno od razpoložljive vode. Z različnimi strategijami si prizadevajo za zadrževanje vode, vendar njena količina pogosto ne zadošča za potrebe kmetijstva. Oblasti poskušajo pomanjkanje vode reševati z urejanjem kanalov. Tako je bil na primer leta 1957 zgrajen 650 km dolg Prekop Indire Gandhi. Njegova voda se uporablja tudi za namakanje kmetijskih zemljišč, vendar se je zaradi pretiranega namakanja kakovost prsti bistveno spremenila.

Pomanjkanje vode in čedalje pogostejša in daljša suša vplivata na dezertifikacijo. Na njeno intenzivnost je vplival tudi človek s pretirano pašo živine in intenzivno obdelavo zemljišč, kar je povzročilo dodatno erozijo. Tar je zagotovo najgosteje poseljena puščava na svetu, saj tamkaj na enem kvadratnem kilometru živi povprečno 60 ljudi.

Slika 2: Hribovje Aravalli razdvaja Radžastan na dve naravogeografsko različni enoti (foto: Kristina Šijanec).

Slika 3: Hitra rast števila prebivalcev se odraža v morfologiji radžastanskih mest. Na fotografiji je mesto Udaipur, ki je po številu prebivalcev primerljivo z Ljubljano (foto: Kristina Šijanec).

Onesnaženost okolja je posebej problematična na jugu Radžastana. Najbolj prizadeta so območja, na katerih pridobivajo marmor, kjer je okolje obremenjeno tudi s hrupom (2). Precejšen okoljski problem je tudi deforestacija, zlasti na območju Aravallija. Izsekavanje se je po razglasitvi neodvisnosti Indije močno pospešilo. Pred tem so namreč Britanci prebivalcem prepovedovali izsekavati gozdove, saj so jih plemiči uporabljali kot lovna območja (2). Samo med letoma 1980 in 1984 se je površina gozda zmanjšala za kar 41,5 % (3).

Po podatkih popisa prebivalstva iz leta 2001 živi v mestih le slaba četrtina lju-

di (23,4 %). V Radžastanu je 41.353 podeželskih naselij (17), kar kaže na prevladujoč podeželski značaj prebivalstva. Od leta 1951, ko je v Radžastanu živel 16,4 milijona prebivalcev, pa do leta 2011, se je število prebivalcev več kot početerilo. Prebivalstvena rast je bistveno večja od državnega povprečja, saj se je v tem razdobju v celotni Indiji število prebivalcev »le« potrojilo (3, 10). Razlog za tako naglo rast števila prebivalcev je zmanjšana umrljivost, kar gre pripisati tako izboljšani zdravstveni oskrbi kot sodobnejši prometni infrastrukturi (2).

Izobraževalno omrežje sestavlja več kot 74.000 ustanov (17), ki so tako

javne kot zasebne. Kljub temu je stopnja pismenosti prebivalstva med najnižjimi v Indiji. Še konec devetdesetih letih 20. stoletja je bilo pismenih le 38,8 % prebivalcev, žensk le dobra petina (3). Po podatkih za leto 2011 naj bi bilo pismenih 67 % prebivalcev, moški seveda še vedno prednjačijo (13). V uradni rabi se največ uporabljata angleščina in hindi, sicer pa se največ ljudi sporazumeva v radžastanskem jeziku. (17). Na nekaterih območjih uporabljajo tudi plemenske jezike, gudžaratščino, sindščino in pandžabščino. 90 % prebivalcev je hindujske veroizpovedi, med preostalimi pa je največ muslimanov.

Slika 4: Radžastan privablja turiste tudi s številnimi festivali. Na fotografiji je utrinek s praznovanja hindujskega novega leta v Pushkarju (foto: Kristina Sijanec).

Arheološke najdbe pričajo, da je bilo območje Radžastana poseljeno že leta 3000 pr. n. št., skozi zgodovino pa je pripadalo različnim kraljestvom. Ena najpomembnejših dinastij so bili Rajputi, ki so vladali od 5. do 16. stoletja (2, 3, 12), z vmesno prekinitvijo ob vpadu muslimanov na posamezna območja v 11. stoletju (2). V 16. stoletju so Rajpute ponekod začeli izrivati Moguli, ki so vladali severnemu delu Indije in so danes najbolj znani po arhitekturi. Na razvoj Radžastana so pomembno vplivali Britanci, ki so v drugi polovici 19. stoletja imeli pod nadzorom skoraj celo državo. Kolonialni voditelji so socialni položaj prebivalcev izboljševali z ustanavljanjem šol in univerz, promet so posodabljali z izgradnjo železniškega omrežja, vzpostavili so tudi učinkovito upravo. Na drugi strani so zaradi visokih davkov in izkoriščanja indijskih naravnih dobrin, ki so jih predelane drago prodajali lokalnemu indijskemu prebivalstvu, doživljali njegove upore, ki so vrh dosegli v prvi vojni za neodvisnost leta 1857. Takrat je radžastansko plemstvo podpiralo Britance, saj je bilo v zameno za zvestobo deležno številnih materialnih dobrin (2, 3).

Indija se je osamosvojila leta 1947, Radžastan pa kot zvezna država v zdajšnjem obsegu obstaja od novembra 1956. Kralji in njihovi potomci še naprej ohranjajo plemiške nazive, ki ostajajo pomemben statusni simbol. Svoje premoženje ohranjajo oziroma povečujejo s preurejanjem svojih palač v hotele in muzeje (2), ki so pomemben sestavni del turistične infrastrukture. Mnoge palače so zaradi pomanjkanja finančnih sredstev lastnikov za njihovo vzdrževanje prešle v last države (3).

Še pred dvajsetimi leti je Radžastan spadal med slabše razvita območja Indije, saj je leta 1994 njegov bruto domači proizvod (BDP) dosegal le 77 % državnega povprečja (3). Leta 2011 se je Radžastan z vrednostjo BDP 552,5 evrov na prebivalca že uvrščal v zgornjo tretjino zveznih držav. V zadnjem desetletju se je vrednost BDP-ja povprečno povečevala po stopnji 13,6 % na leto (15, 18). Najpomembnejša gospodarska panoga je kmetijstvo. S poljedelstvom se ukvarja skoraj 70 % podeželskih gospodinjstev (2), še leta 1995 pa je prispevalo skoraj polovico vrednosti ustvarjenega BDP-ja (3). Leta 1997 so kmetovalci na območju Radžastana redili 49 milijonov glav živine (17): od leta 1951 se je število govedi več kot podvojilo. Narašča tudi količina pridelanega bombaža, ki se je v zadnjih petdesetih letih podneseterila (3). Razvoj kmetijstva omejujejo suše, zato vse več mladih išče delo v mestnih zaposlitvenih središčih, kjer se število novih podjetij nenehno povečuje (2). Najpomembnejša industrijska panoga je tekstilna industrija, sledijo ji proizvodnja cementa, sladkorja in rudarstvo. V Radžastanu pridobivajo predvsem marmor in peščenjak (3). V njem proizvedejo kar 15 % cementa v Indiji (4). Čedalje pomembnejša gospodarska dejavnost je turizem, saj od sedemdesetih let 20. stoletja število turistov vseskozi narašča, v obdobju 1971–2010 se je število turistov v povprečju povečevalo za 9,3 % letno. Rast je bila največja leta 2003, ko se je število domačih in tujih turistov v primerjavi z letom poprej povečalo za 50,9 % (17). Radžastan obiskovalce privablja predvsem s svojo kulturo in pokrajino ter barvitostjo mest.

Glavno mesto Jaipur

Jaipur oziroma »mesto zmage« (8) je glavno mesto Radžastana in s 3,3 milijona prebivalci največje naselje v zvezni državi (2). Prestolnica Radžastana je postalo ob ustanovitvi zvezne države leta 1956 (3). Od Delhija je oddaljeno le 262 km.

Na severni in vzhodni strani Jaipur obdaja gorovje Aravalli. Tudi zato ima mesto enega od prijetnejših podnebij na območju Radžastana, saj je povprečna letna temperatura

zraka 22,8° C (3). Najvišja poletna temperatura zraka lahko doseže in celo preseže 45° C, pozimi pa se, zlasti ponoči, spusti tudi do 5° C. Monsoon, ki se prične v drugi polovici julija, ne prinese obilnejšega deževja; število deževnih dni je majhno. Glavni vir pitne vode za prestolnico je reka Ban Ganga, na kateri je vodni jez Ramgarh (8).

Jaipur je kot manjša naselbina obstajal že v 12. stoletju, ime pa je dobil po svojem ustanovitelju Jai Singhu

Slika 5: Pročelje Palače vetrov (Hawa Mahal) v Jaipurju, ene od najbolj prepoznavnih objektov kulturne dediščine v Jaipurju in Indiji nasploh (foto: Kristina Sijanec).

JAIPUR – ROZNATO MESTO

Mestu dajejo posebno identiteto barve fasad, med katerimi izrazito prevladujejo roza oziroma rožnato obarvane. »Rožnato mesto« je postalo pravcati turistični slogan (8, 9). Rožnata barva je značilna predvsem v starem delu mesta, kjer so številne palače in trdnjave. Fasade stavb je dal v rožnato, ki velja za barvo gostoljubja, leta 1876 prebarvati maharadža Ram Singh, ki se je s tem hotel pokloniti pomembnemu obiskovalcu, waleškemu princu, poznejšemu kralju Edvardu III. Po zakonu so vsi prebivalci še vedno dolžni ohranjati rožnato barvo fasad (2).

II., ki ga je leta 1727 določil za glavno mesto kraljestva (2, 8, 9). Velja za prvo prostorsko načrtovano mesto v severni Indiji. Zasnoval ga je bengalski arhitekt Vidhyadhar Bhattacharya (2). Mesto je zasnovano simetrično (2) Značilne zanj so dolge in ravne ulice, ki sestavljajo devet pravokotnih mestnih sektorjev, imenovanih mohale (3). Izstopajo glavne avenije, ki so precej širše kot ostale ulice (8), kar je lepo razvidno z razglednih točk v mestu. V prostorsko zasnovi mesta so bile vključene tudi majhne vasi na mestnem obrobju (2).

Mesto se je v 19. in 20. stoletju naglo razvijalo in širilo prek okvirjev Jai Singhovega mesta, s čimer se je začela nenačrtovana širitev naselja zunaj mestnega obzidja. Prebivalstvo Jaipurja se je s 300.000 leta 1950 povečalo že na več kot 3 milijone (2). Še leta 1997 je imelo mesto »le« 1,7 milijona prebivalcev, kar kaže na intenzivno rast v zadnjih letih (3). Poleg stihijske rasti so posledice vidne tudi v povečani onesnaženosti in vsesplošnem prometnem kaosu, pa tudi v hitrem gospodarskem razvoju (2).

V mestnem okrožju je tudi naravno jezero Sambhar, ki je zaradi slanosti vode eno od najpomembnejših virov

pridobivanja soli v Indiji. V okolici mesta so različne rude in minerali, med katerimi velja izpostaviti baker, železo, beli marmor in silicij.

Pomembna gospodarska dejavnost je turizem. Ta se živahno razvija zaradi različnih storitev, ki jih nudi mesto, predvsem pa zaradi izjemne kulturne dediščine v mestu in tudi njegovi okolici. Ker je območje Jaipurja del tako imenovanega »zlatega trikotnika« Delhi–Jaipur–Agra, ki velja za najbolj priljubljeno in najbolj obiskano turistično območje v Indiji, so prometne povezave urejene in pogoste (8). Jaipur je zato tudi pomembno prometno vozlišče z dobro razvitim cestnim, železniškim in zračnim prometom (9).

»Maharadžino« mesto Udaipur

Udaipur, zaradi svoje lepote in številnih jezer imenovan tudi indijske Be-netke ali mesto jezer, stoji v južnem delu Radžastana, na vznožju Aravalija (2, 19, 20), na za radžastanske razmere visoki nadmorski višini 598 m (20). Obkrožajo ga številne vzpetine, na vznožju katerih so številna manjša vaška naselja. Podnebje je vroče in sušno (20), mestno območje pa z monsunom prejme le malo padavin.

Mesto je leta 1569 ustanovil rajputski maharadža Udai Singh II. in ga povzdignil v prestolnico takratne kraljevine Mewar. Zatem se je moralo pogosto braniti pred napadalci. Obdobje miru se je začelo šele s prihodom Britancev v 19. stoletju (2, 19). Zdaj je glavno mesto okrožja, ki ima po njem tudi ime (19). Udaipur doživlja hitro prostorsko rast, robni deli pa urbanizacijo (2). S 389.317 prebivalci ne spada med večja indijska mesta (2). Prebivalci se sporazumevajo v mevarskem jeziku, uporabljajo pa se tudi radžastanski, hindujski in angleški jezik ter hindi. K boljšemu znanju angleščine je zagotovo pripomogel turizem.

Udaipur je od Jaipurja oddaljen 405 km, zračna razdalja do obeh glavnih gospodarskih središč Indije Delhija in Mumbaja pa je enaka (20). Z vsemi temi mesti ima odlične cestne, železniške in zračne povezave.

SLOVAR

Gati so kamnite stopnice, ki se spuščajo proti vodnim telesom. Zlasti pogosti so na bregovih svetih jezer in rek, kakršna je na primer Ganges (5).

Mesto obdaja več jezer. Mestno središče na zahodni strani omejuje jezero Pichola, kjer na otočkih Jag Niwas in Jag Mandir stojita palači. Jezero, ki lahko ob v sušnem letu presahne (2), je uredil Pinchu Banjara leta 1362. Velja za najstarejše umetno jezero v Udaipurju in je tudi med največjimi (20), saj je dolgo do 4 km, široko do 3 km (2) in globoko povprečno 4,3 m. Jezero je ob ustanovitvi mesta Udaipur s poplavitvijo vasi Picholi povečal maharadža Udai Singh. Na njegovih vzhodnih bregovih stoji Mestna palača (City Palace), ki je največja palača v Radžastanu. Njeno pročelje je dolgo kar 244 m, visoko pa 30,4 m (2). Jezero, ki je ljudem lahko dostopno, obdajajo tudi številni templji, do jezerske vode pa je

na mnogih mestih možen dostop po gatih (20).

Turizem je pomembna gospodarska dejavnost tudi v Udaipuru, ki je drugo najbolj obiskano mesto v Radžastanu (20). Udaipur je namreč izjemen kulturni spomenik, saj je v njem in njegovi okolici veliko palač in dvorcev. Obiskujejo ga tuji in domači turisti. Čeprav obiskovalce najbolj privlačijo številni ohranjeni templji, večina turistov mesto obišče zaradi drugih ciljev (20). Zaradi privlačnega okolja je pogosta izbira indijskih mladoporočencev, ki tu preživljajo medene tedne (7). Turizem pomembno vpliva na prostorski razvoj, saj je v mestu veliko hotelov, restavracij in trgovin. Turizem po-

Slika 7: Vernik v Udaipurju (foto: Kristina Sijanec).

večuje obremenjevanje okolja, saj se zaradi turistov porabi več vode, več je tudi odpadkov in gostejši je promet (2).

Slika 6: Čudovita Jezerska palača (Lake Palace), ki »leba« na jezeru Pichola, je prevečena v hotel (foto: Kristina Sijanec).

Sveto mesto Pushkar

Pushkar v okrožju Ajmer v osrednjem delu Radžastana, je pomembno hindujsko romarsko središče, zato privablja številne domače in tuje turiste. Od večjega mesta Ajmer, od katerega ga loči vzpetina Nag Pahar ali Kačja gora (Snake Mountain), je oddaljeno 11 km. Mesto je obstajalo že v 4. stoletju pr. n. št., opevano pa je bilo tudi v obeh velikih hindujskih epih Mahabharata in Ramayana (1). Zdaj ima 14.789 prebivalcev (2), njihovo število pa narašča; v zadnjih desetih letih se je povečalo za 19 % (2, 3). Mesto obdajajo manjše vzpetine, ki so del Aravalija. Z njih je lep razgled na središče mesta s svetim jezerom (1, 2).

Slika 8: Razgled z bližnje vzpetine na Pushkar s svetim jezerom in središču mesta (fot. Kristina Sifanec).

Zaradi lege v neposredni bližini Ajmerja je Pushkar razmeroma lahko dostopen. Ajmer se je namreč razvil ob železnici, ki je v Indiji najbolj učinkovito prometno sredstvo. Ima neposredno povezavo z Jaipurjem (1), od katerega je oddaljen le 130 km (2), in z Delhijem. Zaradi velikega turističnega pomena so avtobusne povezave med Pushkarjem in Ajmerjem zelo pogoste (1).

V mestu je blizu 400 templjev. Številne so zgradili že v 12. stoletju, a so bili uničeni v času mogulske vladavine Aurangzeba v drugi polovici 17. stoletja. Pozneje so jih obnovili (1, 11).

V središču mesta je sveto jezero, ki lahko ob skromnem monsunskem deževju presahne. Po prepričanju hinduistov naj bi jezero nastalo na mestu, kjer je Brahma z neba spustil lotosov cvet (3). Brahma sta posvečena tako jezero kot tudi osrednji tempelj, ki je eden redkih templjev na svetu, ki časti to božanstvo (2). Voda svetega jezera naj bi zdravila kožne bolezni (1, 11). Jezero obdaja 52 gatov. Najpomembnejši so Varah, Brahma in Gandhi Ghat. Ob slednjem so raztresli Gandhijev pepel, zato ima za Indijce še poseben simbolni pomen (2).

Pushkar privablja obiskovalce tudi zaradi kameljega sejma (Pushkar Mela), saj gre za enega največjih dogodkov te vrste v Indiji (1, 11). Dogaja se vsako leto v hindujskem lunarnem mesecu Kartika, kar je po gregorijanskem koledarju oktobra ali novembra. Obišče ga povprečno 200.000 ljudi, ki s seboj pripeljejo okrog 50.000 kamel, konjev in druge živine (2). Zaradi živopisnosti poleg kmetov privablja tudi turiste (1).

Sklep

Radžastan je naravnoogeografsko in družbenogeografsko zelo raznolika indijska zvezna država. Glede na ustvarjen bruto domači proizvod na prebivalca je nad državnim povprečjem. Naraščanje prebivalstva, ki je sicer značilno za celotno Indijo, vpliva tako na prostorski razvoj kot na stanje okolja. Ker je razmeroma blizu Delhija, ima dokaj dobro razvito prometno infrastrukturo in ugoden strateški položaj, kar je pomembno tudi za razvoj turizma. Turizem je postal ena od najpomembnejših gospodarskih panog. Takšen bo glede na naraščanje turističnega obiska tudi

ostal, saj bodo radžastanska kultura in naravne lepote obiskovalce privlačili tudi v prihodnje. Pričakovati je, da bo čedalje pomembnejši vir dohodka lokalnega prebivalstva.

Predstavljena mesta se razlikujejo tako po svojih funkcijah kot po velikosti, njihov skupni imenovalec pa je turizem, saj vsa tri spadajo med najbolj obiskane kraje v Radžastanu. Najmanjši Pushkar je predvsem romarsko središče, ki pa privablja tudi številne tuje turiste, med katerimi se neredki tu zadržijo več tednov ali celo mesecev. Udaipur, ki je po velikosti primerljiv z

Ljubljano, privablja obiskovalce zaradi lepote kraja, h kateri pripomorejo zlasti jezera in bogata kulturna dediščina. Udaipur in Pushkar imata še precejšen potencial za razvoj turizma, a bi z nadaljnjim posodabljanjem infrastrukture in intenzifikacijo turizma lahko dodobra izgubila svojstven čar indijske kaotičnosti, ki privablja večino popotnikov. Številni med njimi se v mestih zadržijo dalj časa. Prestolnica Radžastana Jaipur je med predstavljenimi mesti najbolj razvito. Obišče ga skoraj vsak obiskovalec Radžastana, saj je glavno prometno vozlišče te največje indijske zvezne države.

UTRINKI S POTI

V Pushkaju je živahen turistični utrip. Večina hiš v mestu je preurejenih v hotele, ki imajo strešne terase s pogledom na sveto jezero. Fotografiranje svetega jezera s teras je strogo prepovedano. V ozkih ulicah so številne manjše trgovine, ki ponujajo različno, predvsem turistom namenjeno blago, kot so nakit, tkanine, dišave ...

Tako kot mesto živi s turizmom, morajo v določenih pogledih tudi turisti »dihati«
z mestom, saj so jim zaradi vere in običajev tukajšnjih ljudi ter svetosti kraja določene stvari prepovedane. Tako je na primer strogo prepovedano pitje alkohola ter uživanje mesnih jedi in jajc. Dobiti jih ni mogoče niti v najbolj turističnih lokalih. Prepovedano je tudi fotografiranje romarjev, ki se kopajo pod gati ob svetem jezeru, svetemu jezeru pa se lahko na manj kot 10 metrov približaš le bos (1).

V bližini gatov nekateri domačini turiste nagovajajo k pridobitvi »puškarskega potnega lista«, to je pletene rumeno-rdeče zapestnice, ki jo turist dobi, ko z domačini ob svetem jezeru opravi krajšo molitev za svoje bližnje. Domačini so pri prepričevanju precej vztrajni, saj v zameno pričakujejo plačilo. V primeru zavrnitve gesto razumejo kot nespoštovanje njihove kulture. Zato večina turistov kaj hitro popusti prigovarjanju, saj velja, da ko zapestnico enkrat dobiš, je ne smeš več zamenjati z novo.

Viri in literatura

1. Ajmer – Pushkar. Medmrežje: <http://ajmer.nic.in/pushkar/> (1. 12. 2011 in 4. 1. 2013).
2. Brown, L., Thomas, A. 2008: Rajasthan, Delhi & Agra. Lonely Planet. Footscray
3. Coxall, M., Singh, S. 1997: Rajasthan: a Lonely Planet travel survival kit. Hawthorn.
4. Economy of Rajasthan. Medmrežje: <http://www.mapsofindia.com/maps/rajasthan/economy/> (20. 1. 2012).
5. Ghat. Medmrežje: <http://en.wikipedia.org/wiki/Ghat> (9. 1. 2013).
6. Hole, A., Robinson, M., Singh, S. 2005: Rajasthan, Delhi & Agra. Lonely Planet. Footscray
7. India statistics, facts and figures. Medmrežje: http://www.neoncarrot.co.uk/h_aboutindia/india_statistics_1.html (23. 1. 2012 in 4. 1. 2013).
8. Jaipur. Medmrežje: <http://jaipur.nic.in/> (1. 12. 2011 in 5. 1. 2013).
9. Jaipur. Encyclopaedia Britannica. Medmrežje: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/299540/Jaipur> (30. 11. 2011).
10. Population Census. Medmrežje: <http://censusindia.gov.in/> (12. 1. 2013).
11. Pushkar. Encyclopaedia Britannica. Medmrežje: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/484285/Pushkar> (30. 11. 2011).
12. Rajasthan. Medmrežje: <http://www.rajasthan.gov.in/> (28. 11. 2011).
13. Rajasthan Census 2011. Medmrežje: http://www.rajcensus.gov.in/prov_data.html (20. 1. 2012).
14. Rajasthan. Encyclopaedia Britannica. Medmrežje: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/490092/Rajasthan> (30. 11. 2011).
15. Rajasthan GDP. Medmrežje: http://planningcommission.nic.in/data/datatable/0904/tab_104.pdf (9. 1. 2012).
16. Rajasthan – Geography. Medmrežje: <http://www.rajasthanonline.in/Profile/Geography/> (30. 11. 2011).
17. Rajasthan Tourism. Medmrežje: <http://www.rajasthantourism.gov.in/About-Rajasthan.aspx> (9. 12. 2012 in 5. 1. 2013).
18. State domestic product of India. Medmrežje: http://unidow.com/india%20home%20eng/statewise_gdp.html (23. 1. 2012).
19. Udaipur. Medmrežje: <http://udaipur.nic.in/> (8. 12. 2011).
20. Udaipur City. Medmrežje: <http://www.udaipur.org.uk/> (29. 11. 2011).
21. Zemljevidi Google Map. Medmrežje: <http://maps.google.com/> (30. 1. 2012).